

Про надання послуг сім'ям та особам, які опинилися в складних життєвих обставинах за 8 місяців 2021 року

Оболонський районний в місті Києві центр соціальних служб – спеціальний заклад, що проводить соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю, які належать до вразливих груп населення та перебувають у складних життєвих обставинах і надає їм соціальні послуги.

Центр відповідно до покладених на нього завдань – здійснює виявлення, проводить відповідну роботу та веде облік наступних категорій клієнтів:

- Сімей, дітей та молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах;
- Осіб з числа випускників інтернатних закладів;
- Дітей – сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа;
- Прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, сімей опікунів, піклувальників, патронатної сім'ї;
- Осіб з інвалідністю;
- Осіб, які звільнились з місць позбавлення волі;
- Осіб, які зазнали жорстокості та насильства, постраждали від торгівлі людьми, залучалися до найгірших форм дитячої праці.
- сімей внутрішньо переміщених осіб;
- сімей учасників АТО.

Основним в нашій роботі є робота з сім'ями, які опинились у складних життєвих обставинах. Працівниками центру сформований банк даних таких сімей, станом на 24.09.2021 року він налічує 347 сімей/628 дітей. Протягом 9 місяців 70 сімей перебувало під соціальним супроводом, 1289 сімей охоплено послугами консультування, 1481 сім'я отримала послуги інформування, 20 осіб отримало послуги соціальної адаптації, 36 осіб охоплено послугами соціальної профілактики, було здійснено 29 кризових та екстрених втручань в сім'ї.

У 2021 році спільно з Управлінням праці та соціального захисту населення розпочалось формування Єдиного реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг. Було отримано 263 рішення Управління соціального захисту населення про надання соціальних послуг.

В умовах вимушеної самоізоляції внаслідок карантинних заходів, існують значні ризики загострення таких проблем, як неналежне виконання батьками своїх обов'язків, вживання алкоголю, наркотичних засобів, домашнє насильство, жорстоке поводження з дітьми, тощо. Тож на час дії карантину ці питання перебувають під особливою увагою центру соціальних служб. Ситуація в сім'ях, які перебувають в складних життєвих обставинах, постійно моніториться фахівцями Центру. В разі потреби сім'ї відвідуються разом із спеціалістами служби у справах дітей, поліції. З родинами проводяться профілактичні бесіди щодо шкідливих звичок, роз'яснювальні бесіди щодо наслідків безвідповідального батьківства, дотримання умов карантину та виконання необхідних заходів щодо попередження інфікування коронавірусної

інфекції та засобів особистої безпеки. Також згідно державного стандарту інформування надаються роз'яснення щодо питань соціального захисту населення, охорони здоров'я, правових питань та інше. У разі необхідності та при наявності надається гуманітарна допомога (одяг, засоби гігієни, продуктові набори).

В цьому році ми стикнулися з тим, що за 8 місяців поточного року було 9 спроб суїциду у підлітків (за 2020 рік - 4 спроби), вікова категорія 13 – 16 років. Однією з проблем, які виникають при роботі з цією категорією сімей, є небажання деяких батьків усвідомлювати необхідність співпраці зі спеціалістами для усунення причин, що призвели до подібної ситуації. Часто буває, що батьки після того, як дитині була надана медична допомога в лікарні, вважають проблему вирішеною, але причина залишається, і в деяких випадках приводить до повторних спроб.

Оболонський районний центр соціальних служб виступає ініціатором проведення спільного навчання для суб'єктів соціальної роботи щодо попередження суїцидальних проявів у підлітків.

Батькам підлітків хотілося б дати пораду бути більш уважнішими до своїх дітей. І якщо мова йде про погані оцінки, небажану вагітність чи нерозділене кохання – дитина повинна знати, що отримає підтримку в сім'ї.

З прийняттям у нашій державі Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та набранням чинності Законом України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» стало вочевидь, що Україна визнає і привертає неабияку увагу до гостроти та глибини цієї проблеми. Цей Закон визначає організаційно-правові засади запобігання та протидії домашньому насильству, основні напрями реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, спрямовані на захист прав та інтересів осіб, які постраждали від такого насильства. Певна частина суспільства звикла закривати очі на подібне та абсолютно не прагне допомагати чи підтримувати осіб, які систематично страждають від домашнього насильства. Слід зрозуміти, що в сучасному і розвиненому суспільстві толерантність щодо насильства має дорівнювати нулю. Справа двох — це сварка, конфлікт, а домашнє насильство, починаючи з січня 2019 року — це злочин, який саме як злочин і має сприйматися в суспільстві.

Відтак насильство має і свої наслідки:

- психічні розлади, оскільки жертви домашнього насильства піддаються колосальній та хронічній психологічній травматизації, внаслідок котрої часто страждають від психічних розладів;
- міжпоколінне відтворення насильства. Діти і підлітки, що стали свідками домашнього насильства, переймають гендерну модель насильницької поведінки і відтворюють її в наступному поколінні;
- схильність до суїциду, депресії, тривожних розладів, розладів харчової поведінки, алкоголізму, наркоманії, бродяжництва, патологічного накопичення;

- набуття інвалідності, хронічних захворювань, хвороби внаслідок отриманих травм та психосоматично загострені захворювання у постраждалих;
- державні витрати на реабілітацію постраждалих, судову систему, слідчі заходи, лікування інвалідизованого населення;
- втрата людських життів (вбивства, смерть внаслідок отриманих травм, самогубство, доведення до самогубства в контексті домашнього насильства);
- вторинна травматизація. Особи, емоційно залучені в спілкування з безпосередніми учасниками конфліктів — друзі, рідні, сусіди, колеги, соціальні працівниці й працівники, лікарський склад, правоохоронці, адвокати, судді.

Упродовж 9 місяців 2021 року до Центру соціальних служб надійшло 520 звернень та повідомлень про випадки скоєння насильства в сім'ї (для порівняння: 2020 рік – 150 повідомлень).

Проведено соціальні відвідування сімей, надано соціальні послуги за державними стандартами кризового та екстреного втручання, консультування, складені акти оцінки потреб, надані первинні консультації психолога та юриста Центру, проведені соціально-педагогічні бесіди з батьками та іншими членами сімей про недопустимість порушення права дитини на особисту недоторканність, попередження їх про відповідальність за вчинені дії, ознайомлення їх з статтями сімейного та цивільного кодексу, соціально-педагогічні консультації щодо підвищення батьківського потенціалу, освоєння методів виховання дітей без покарання, формування неконфліктних стосунків між членами родини.

Кількість наданих соціальних послуг – 724.

Спостерігається тенденція щодо значного збільшення кількості випадків домашнього насильства, де здебільшого діти стають його свідками.

У 2021 році було виділено субвенцію з державного бюджету на створення спеціалізованої служби первинного соціально-психологічного консультування осіб, які постраждали від домашнього насильства та / або від насильства за ознакою статі в Оболонському районі міста Києва.

Створення Служби необхідно для:

- ✓ надання первинної консультаційної та психологічної допомоги, у тому числі із залученням фахівців інших загальних або спеціалізованих служб підтримки;
- ✓ надання постраждалій особі або її законному представнику (якщо такий представник не є кривдником) інформації про права такої особи, а також отримання нею подальшої підтримки та надання їй за потреби контактів суб'єктів соціальної роботи;
- ✓ проведення оцінки потреб постраждалої особи;
- ✓ визначення необхідності в екстреній психологічній допомозі (кризовій інтервенції) та вирішення питання щодо направлення постраждалої особи до загальної чи спеціалізованої служби підтримки постраждалих осіб;
- ✓ надання юридичної допомоги.

Для розміщення спеціалізованої служби первинного соціально-психологічного консультування осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі виділено приміщення за адресою: вул. Попова, 1). На даний час відбулись відкриті торги та проводяться ремонтні роботи. Відкриття Служби планується у грудні 2021 року.

І на завершення цієї теми, дозвольте дати декілька порад щодо поліпшення мікроклімату в родині. Насамперед, намагайтеся робити зауваження одне одному лише наодинці, тактовно і делікатно. Не провокуйте конфліктні ситуації. Зупиніться у гніві – розумний не той, хто правий, а хто своєчасно припинив сварку. Умійте робити крок до примирення. Не забувайте дякувати за найменшу послугу. Частіше ставте себе на місце своїх домочадців. Запам'ятайте, що Ваші рідні дивляться на світ своїми очима. Безперечно, інакше ніж Ви. Не треба миритися з принизливим і жорстоким поведінням чи боятися говорити про це. Не слід вдавати, що нічого не відбувається, і надіятися, що все минеться. Варто докласти максимум зусиль, щоб вирватися із замкненого кола, а тим, хто поруч, – родичам, друзям, сусідам – треба простягнути руку допомоги, бо коли мова йде про домашнє насильство, мовчання означає співучасть.

Ще одна велика категорія сімей, з якими працюють спеціалісти Центру – це **сім'ї опікунів**. На обліку перебуває 184 сім'ї, в яких виховується 203 дитини. За 9 місяців 2021 року їм було надано 1533 послуги.

Під соціальним супроводом перебувало 39 опікунських сімей/ в них 45 дітей.

В районі функціонує 4 прийомних сім'ї, в яких виховується 7 дітей, та один будинок сімейного типу, де виховується 7 дітей.

Протягом 9 місяців 2021 року їм було надано 881 послугу, а саме: 317 – інформаційних; 285 – соціально-педагогічних; 274 – психологічних, 5 - юридичних.

Наступна категорія, з якою працює виключно Центр соціальних служб це – **особи з числа дітей – сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування**. Так, соціальними послугами за державними стандартами інформування, консультування, соціальної адаптації, представництва інтересів охоплено 46 осіб віком від 18 до 23 років, яким надано 603 індивідуальні послуги та 80 групових, 2 особи перебувало під соціальним супроводом.

Основні проблеми зазначеної категорії: відсутність впорядкованого житла, низька мотивація до процесу навчання та до працевлаштування, психологічні травми, внаслідок пережитих соціальних історій, безвідповідальне ставлення до особистого здоров'я, недостатній рівень соціальної адаптації.

В процесі роботи з особами з числа дітей - сиріт та дітей, ПБП вирішуються наступні питання:

- допомога в реалізації та захисті житлових прав (постановка на квартирний облік, допомога в придбанні житла);
- представництво інтересів в закладах охорони здоров'я, державних органах та комунальних підприємствах (оформлення декларації з сімейним лікарем, проходження медоглядів, оформлення приписного посвідчення до Військового комісаріату);
- допомога в оформленні документів на отримання соціальних виплат, пенсії по втраті годувальника та аліментів;
- сприяння у влаштування на навчання до закладів професійно – технічної освіти;
- влаштування на тимчасове проживання в соціальний гуртожиток/соціальну квартиру;
- психологічна підтримка під час адаптації до самостійного життя;
- вирішення соціально – побутових питань, налагодження внутрішньо сімейних контактів.

В Оболонському районі здійснюється робота за напрямком наставництва над дітьми, які виховуються в закладах для дітей – сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

На даний час в Оболонському районі заключені договори з 14 наставниками, які здійснюють добровільну безоплатну діяльність з наданням дитині, яка проживає у закладі, індивідуальної підтримки та допомоги, насамперед у підготовці до самостійного життя.

То ж тих, хто відчуває в собі сили допомагати підліткам, запрошуємо стати наставниками!

Дякую за увагу!

Директор
Оболонського РЦСС

Олена ДМИТРИЄВА